

Vec C-253/24 [Pelavi]ⁱ

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

9. apríl 2024

Vnútroštátny súd:

Corte di Appello di L'Aquila

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

4. apríl 2024

Žalovaný a odvolateľ:

Ministero della Giustizia

Žalobca a odporca:

NZ

PRACOVNÝ DOKUMENT

ⁱ Názov tejto veci je fiktívny. Nezodpovedá skutočnému menu ani názvu žiadneho z účastníkov konania.

Predmet konania vo veci samej

Odvolacie konanie v nadväznosti na napadnutie rozsudku, ktorým sa čiastočne vyhovel návrhu žalobkyne, honorárnej sudkyne na Tribunale (všeobecný prvostupňový súd), ktorý rozhodoval v prvom stupni konania, ktorá okrem iného navrhla určiť jej postavenie pracovníčky v zmysle práva Únie a následné právo na ekonomické a právne zaobchádzanie rovnocenné s bežnými sudcami, vrátane dovolenky, pracovného voľna, nemocenskej dávky v prípade choroby a úrazu, odstupného, sociálneho zabezpečenia a dôchodkového poistenia, ako aj uložiť Ministero della Giustizia (Ministerstvo spravodlivosti, Taliansko) povinnosť nahradiť škodu za porušenie povinností stanovených príslušnými smernicami Európskej únie v danej oblasti a za zneužívanie opakovaného uzatvárania pracovných pomerov na dobu určitú.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Výklad článkov 31 a 47 Charty základných práv Európskej únie, článku 7 smernice 2003/88/ES a doložiek 4 a 5 bodu 1 rámcovej dohody o práci na dobu určitú uzavretej 18. marca 1999, ktorá je prílohou smernice 1999/70/ES. Vnútroštátny súd má pochybnosti o zlučiteľnosti uvedených ustanovení a vnútroštátnej právnej úpravy stanovujúcej vo vzťahu k honorárnemu sudcovi alebo prokurátorovi, ktorého možno kvalifikovať ako „pracovníka“ a „pracovníka na dobu určitú“, jednak stratu už vzniknutého nároku na platenú dovolenku v prípade potvrdenia funkcie do dosiahnutia veku 70 rokov, jednak, ako opatrenie s cieľom sankcionovať zneužívanie opakovaného uzatvárania pracovných pomerov na dobu určitú, potvrdenie honorárneho sudcu vo funkcii do dosiahnutia veku 70 rokov alebo, v prípade nepotvrdenia, peňažnú náhradu, pričom sa v oboch prípadoch zrieka všetkých predtým nadobudnutých práv.

Prejudiciálne otázky

1. Bráni články 31 ods. 1 a 47 Charty základných práv Európskej únie, článok 7 smernice 2003/88/ES a doložka 4 rámcovej dohody o práci na dobu určitú vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej honorárny sudca alebo prokurátor, ktorého možno kvalifikovať ako „pracovníka“ a „pracovníka na dobu určitú“ a ktorého potvrdia vo funkcii do dosiahnutia veku 70 rokov, stráca právo na platenú dovolenku vo vzťahu k obdobiu, ktoré predchádzalo jeho potvrdeniu vo funkcii?
2. Bráni doložka 5 bod 1 rámcovej dohody o práci na dobu určitú vnútroštátnej právnej úprave, ktorá ako opatrenie s cieľom sankcionovať zneužívanie opakovaného uzatvárania pracovných pomerov na dobu určitú predpokladá v nadväznosti na úspešné absolvovanie hodnotiaceho konania, ktoré nemá

charakter výberového konania, potvrdenie honorárneho sudcu alebo prokurátora vo funkcii do dosiahnutia veku 70 rokov, a – v prípade neúspechu v hodnotiacom konaní – stanovuje peňažnú náhradu, pričom oba prípady zahŕňajú zrieknutie sa akýchkoľvek predchádzajúcich práv?

Uvedené ustanovenia práva Únie

Charta základných práv Európskej únie, články 31 a 47 (ďalej len „Charta“).

Rámcová dohoda o práci na dobu určitú uzatvorená 18. marca 1999, ktorá je prílohou smernice Rady 1999/70/ES z 28. júna 1999 o rámcovej dohode o práci na dobu určitú, ktorú uzavreli ETUC, UNICE a CEEP, doložka 2 a najmä doložka 4 a doložka 5 bod 1.

Smernica 2003/88/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, článok 7 (smernica o pracovnom čase).

Rozsudok z 15. apríla 2008, Impact, C-268/06, ECLI:EU:C:2008:223 (ďalej len „rozsudok Impact“).

Rozsudok z 9. novembra 2023, Keolis Agen, spojené veci C-271/22 až C-275/22, ECLI:EU:C:2023:834.

Rozsudok zo 16. júla 2020, Governo della Repubblica italiana (Postavenie talianskych zmierovacích sudcov), C-658/18, ECLI:EU:C:2020:572 (ďalej len „rozsudok UX“)

Rozsudok zo 7. apríla 2022, Ministero della Giustizia a i. (Postavenie talianskych zmierovacích sudcov), C-236/20, ECLI:EU:C:2022:263 (ďalej len „rozsudok PG“).

Rozsudok z 26. novembra 2014, Mascolo a i., spojené veci C-31/13 až C-63/13 a C-418/13, ECLI:EU:C:2014:2401 (ďalej len „rozsudok Mascolo“).

Rozsudok z 8. mája 2019, Rossato a Conservatorio di Musica F.A. Bonporti, C-494/17, ECLI:EU:C:2019:387 8 (ďalej len „rozsudok Rossato“).

Uvedené vnútroštátne predpisy

Článok 29 ods. 1 až 9 decreto legislativo (legislatívny dekrét) č. 116 z 13. júla 2017 (ďalej aj „d.lgs. č. 116/2017“) v znení článku 1 ods. 629 a nasl. zákona č. 234 z 30. decembra 2021:

„1. Honorárni sudcovia alebo prokurátori, ktorí sú v služobnom pomere v okamihu nadobudnutia účinnosti tohto legislatívneho dekrétu, môžu byť na

základe žiadosti v tomto služobnom pomere potvrdení do dosiahnutia veku 70 rokov.

2. Honorárni sudcovia alebo prokurátori, ktorí sú v služobnom pomere v okamihu nadobudnutia účinnosti tohto dekrétu a ktorí nie sú vo svojom služobnom pomere potvrdení, pretože nepodali žiadosť alebo neprešli hodnotiacim konaním uvedeným v odseku 3, majú s výhradou možnosti odmietnutia, nárok na náhradu vo výške 2 500 eur pred zdanením za každý rok služby, v ktorom sa zúčastnili na pojednávaniach aspoň 80 dní, a 1 500 eur pred zdanením za každý rok služby, v ktorom sa zúčastnili na pojednávaniach menej ako 80 dní, a v každom prípade najviac 50 000 eur pred zdanením. Doba služobného pomeru presahujúca šesť mesiacov sa na účely výpočtu odmeny splatnej za predchádzajúce obdobie považuje za jeden rok. Prijatie odmeny má za následok zrieknutie sa všetkých ďalších nárokov akejkoľvek povahy vyplývajúcich z ukončeného honorárneho služobného pomeru.

3. Consiglio superiore della magistratura (Najvyššia súdna rada, Taliansko) vyhlási na účely potvrdenia vo funkcii podľa odseku 1 uznesením tri samostatné hodnotiace konania, ktoré sa budú každoročne konať v trojročnom období 2022 až 2024. Tieto hodnotiace konania sa týkajú honorárnych sudcov a prokurátorov v služobnom pomere, ktorí ku dňu nadobudnutia účinnosti tohto legislatívneho dekrétu odpracovali: a) viac ako 16 rokov v služobnom pomere; b) viac ako 12 a menej ako 16 rokov v služobnom pomere; c) menej ako 12 rokov v služobnom pomere.

4. Hodnotiace konania podľa odseku 3 pozostávajú z ústneho pohovoru v trvaní najviac 30 minút zameraného na praktický prípad týkajúci sa, v závislosti od oblasti, v ktorej uchádzači vykonávali výlučne alebo prevažne úlohy honorárnych sudcov alebo prokurátorov, občianskeho práva hmotného a procesného alebo trestného práva hmotného a procesného. Hodnotiace konania sa vykonávajú v jednotlivých súdnych obvodoch. Hodnotiaca komisia sa skladá z predsedu Tribunale (všeobecný prvostupňový súd) alebo ním poverenej osoby, zo sudcu alebo prokurátora, ktorý úspešne absolvoval aspoň druhé hodnotenie odbornosti určené justičnou radou, a z advokáta zapísaného v osobitnom registri advokátov oprávnených zastupovať pred vyššími súdmi, ktorého určí rada advokátskej komory...

5. Žiadosť o účasť na hodnotiacom konaní podľa odseku 3 má za následok zrieknutie sa všetkých ďalších nárokov akejkoľvek povahy vyplývajúcich z predchádzajúceho honorárneho služobného vzťahu bez toho, aby bol dotknutý nárok na náhradu uvedený v odseku 2 v prípade, že nedôjde k potvrdeniu služobného pomeru.

6. Honorárni sudcovia alebo prokurátori, ktorí boli potvrdení vo funkcii, sa môžu v lehote tridsať dní od oznámenia výsledku hodnotiaceho konania podľa odseku 3 rozhodnúť pre výlučný výkon honorárneho služobného vzťahu. V takom prípade sa honorárnym sudcom alebo prokurátorom potvrdeným vo funkcii

vypláca odmena vypočítaná na základe platu a trinásteho platu, na ktorý majú k 31. decembru 2021 nárok administratívni pracovníci v súdnictve... Okrem toho sa im vypláca súdny príplatok vo výške dvojnásobku správneho príplatku, na ktorý majú nárok administratívni pracovníci v súdnictve uvedení v predchádzajúcej vete...

7. Honorárnym sudcom alebo prokurátorom potvrdeným vo funkcii, ktorí si neuplatnia možnosť podľa odseku 6, sa vypláca odmena vypočítaná na základe platu a trinásteho platu, na ktorý majú k 31. decembru 2021 nárok administratívni pracovníci v súdnictve... *Mutatis mutandis* sa uplatnia ustanovenia článku 1 ods. 3 tohto legislatívneho dekrétu, a to vo výlučnej súvislosti s plnením úloh takým spôsobom, aby sa zabezpečil súčasný výkon ďalšej pracovnej alebo odbornej činnosti.

8. Honorárnym sudcom alebo prokurátorom vnika za každé pojednávanie, ktorého dĺžka podľa osobitného potvrdenia vedúceho pracovníka súdneho úradu prekročí šesť hodín, nárok na stravné lístky v hodnote, na ktorú majú nárok pracovníci súdnej správy.

9. Honorárnym sudcom alebo prokurátorom v služobnom pomere ku dňu nadobudnutia účinnosti tohto legislatívneho dekrétu služobný vzťah zaniká, ak nepodajú žiadosť o účasť na hodnotiacom konaní podľa odseku 3“.

Článok 15a ods. 2 a 3 decreto-legge (zákonný dekrét) č. 75 z 22. júna 2023, zmenený, v upravenom znení, na zákon č. 112 z 10. augusta 2023:

„2. Honorárni sudcovia alebo prokurátori v služobnom pomere, ktorí boli podľa článku 29 legislatívneho dekrétu č. 116 z 13. júla 2017 potvrdení vo funkcii a ktorí sa rozhodli pre výlučný výkon honorárneho služobného vzťahu, sa zapisujú do všeobecného povinného poistenia INPS (Istituto Nazionale della Previdenza Sociale – Sociálna poisťovňa, Taliansko).

3. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia odseku 5, honorárni sudcovia alebo prokurátori v služobnom pomere, ktorí boli podľa článku 29 legislatívneho dekrétu č. 116 z 13. júla 2017 potvrdení vo funkcii a ktorí nevykonávajú výlučne honorárny služobný vzťah a sú oprávnení na zápis do Cassa nazionale di previdenza e assistenza forense (Národný fond sociálneho zabezpečenia a dôchodkového poistenia advokátov), ostávajú ďalej poistencami tohto fondu“.

Zhrnutie skutkového stavu a základné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 1 Odporkyňa (ďalej len „g.o.“), žalobkyňa v prvom stupni, je honorárnou sudkyňou v služobnom pomere na jednom zo všeobecných prvostupňových súdov (Tribunale), a to nepretržite od 14. februára 2001.

- 2 Počnúc týmto dátumom viedla v priemere tri pojednávania týždenne a vyhotovila v priemere viac ako dvesto rozsudkov ročne, najmä v trestných veciach. Nepojednávala každý rok v období súdnych prázdnin (stanovenom zákonom od 1. do 31. augusta).
- 3 Pôvodne bola vymenovaná do funkcie na tri roky, pričom sa jej služobný pomer každé štyri roky obnovil, a to až do 13. decembra 2022, t. j. dátumu jej definitívneho potvrdenia vo funkcii až do dosiahnutia veku sedemdesiat rokov.
- 4 Do vyššie uvedeného potvrdenia vo funkcii bola členkou advokátskej komory a mohla slobodne vykonávať advokátsku prax mimo súdneho obvodu Tribunale (všeobecný prvostupňový súd), v ktorom vykonávala služobný pomer, pričom odvádzala povinné odvody do „Cassa Nazionale Forense“, t. j. subjektu poskytujúceho sociálne zabezpečenie a dôchodkové poistenie advokátov, v závislosti od ich príjmov. Aj náhrada vyplývajúca z výkonu funkcie honorárnej sudkyne podliehala vzhľadom na jej členstvo v advokátskej komore a jej poistenie v „Cassa Nazionale Forense“ odvodom do tohto fondu.
- 5 V období od 14. februára 2001 do 13. decembra 2022 poberala náhradu určenú podľa počtu uskutočnených pojednávaní vo výške 98 eur za každé pojednanie a ďalších 98 eur v prípade, ak v daný deň odpracovala v rámci služobného vzťahu viac ako 5 hodín. Náhrada sa jej nevyplácala v období súdnych prázdnin.
- 6 Z náhrad vyplatených za plnenie úloh honorárnej sudkyne do 13. decembra 2022 odvieďlo ministerstvo do „Cassa Forense“ príspevky na sociálne poistenie vo výške 4 % (takzvaný „doplňovací príspevok“), kým pani g.o. platila takzvaný „osobný príspevok“ vo výške 14,5 až 15 % z jej celkového právnického príjmu po zdanení (náhrady spolu s príjmami z advokátskej činnosti).
- 7 V prvostupňovom konaní dotknutá honorárna sudkyňa navrhla a dosiahla, aby ju súd klasifikoval ako „pracovníčku“ v zmysle práva Únie (a nie ako zamestnankyňu podľa vnútroštátneho práva), a tiež aby určil jej právo na rovnakú odmenu, ako má „bežný“, čiže kariérny sudca, a aby uložil Ministerstvu spravodlivosti povinnosť nahradiť škodu za zneužívanie opakovaného uzatvárania pracovných pomerov na dobu určitú, ktorú príslušný Tribunale (všeobecný prvostupňový súd) vyčíslil ako deväťnásobok vyššie uvedenej mesačnej odmeny. Prvostupňový súd však priznal právo na zaplatenie predchádzajúcich odmien len v rámci päťročnej premlčacej doby vzťahujúcej sa na pracovnoprávne pohľadávky.
- 8 Proti uvedenému rozhodnutiu podalo Ministerstvo spravodlivosti odvolanie, pričom spochybnilo porovnateľnosť postavenia honorárneho sudcu s postavením kariérneho sudcu, a to na základe viacerých skutočností, ako sú neexistencia verejného výberového konania, pokiaľ ide o prístup k služobnému pomeru, nižšia kvalita a množstvo práce vykonávanej honorárnym sudcom, zlučiteľnosť funkcie honorárneho sudcu s inou profesionálnou činnosťou, a to na rozdiel od verejných činiteľov. Ministerstvo tiež spochybnilo skutočnosť, že došlo k zneužívaniu

opakovaného uzatvárania zmlúv na dobu určitú, pričom poukázalo na to, že každým vymenovaním honorárneho sudcu do funkcie vzniká nový mandát, na ktorý nemá daný záujemca právny nárok, ale v tomto ohľade má len prednosť.

- 9 Pani g.o. tieto tvrdenia spochybnila, pričom podala vzájomný odvolací návrh, ktorým napadla klasifikáciu pohľadávok prvostupňovým súdom ako pracovnoprávných pohľadávok a nie ako pohľadávok z titulu náhrady škody, pričom z tohto dôvodu následne súd uplatnil päťročnú a nie desaťročnú premlčaciu dobu.
- 10 V priebehu odvolacieho konania pani g.o. ukončila „konanie o potvrdení vo funkcii“ zavedené zákonom č. 234/2021 (článok 1 ods. 629 a nasl.), ktorý vo vzťahu k honorárnym sudcom v služobnom pomere k 1. januáru 2022 stanovil možnosť potvrdenia vo funkcii až do dosiahnutia veku 70 rokov, a to po úspešnom absolvovaní hodnotiaceho postupu bez potreby ďalších obnovení alebo prechodných potvrdení. Takto potvrdení honorárni sudcovia majú nárok na pevnú odmenu – určenú na základe platu správneho úradníka v služobnom pomere na ministerstve – justičný príplatok a stravné lístky. Odmena sa vypláca aj počas súdnych prázdnin, kedy nevykonávajú činnosť. Ak sa honorárni sudcovia potvrdení vo funkcii rozhodnú pre výlučný výkon honorárnej služby, zruší sa ich členstvo v advokátskej komore aj ich poistenie v „Cassa Forense“ a po zápise do Sociálnej poisťovne užívajú výhody systému sociálneho zabezpečenia zamestnancov (článok 15a zákonného dekrétu 75/2023 zmeneného na zákon 112/2023). Pokiaľ sa rozhodnú zachovať svoje poistenie v „Cassa Forense“ (čiže si zvolia možnosť pokračovať vo vykonávaní advokátskej praxe), ďalej platia do „Cassa Forense“ odvody z príjmov z advokátskej činnosti.
- 11 Aby pani g.o. dosiahla potvrdenie vo funkcii, musela absolvovať ústny pohovor týkajúci sa praktického prípadu v oblasti, v ktorej prevažne pôsobila ako honorárna sudkyňa. Pani g.o. bola potvrdená vo funkcii dekrétom Ministro della Giustizia (minister spravodlivosti, Taliansko) z 13. decembra 2022, pričom sa rozhodla pre výlučný výkon honorárnej služby. V takom prípade sa na honorárneho sudcu nevzťahujú ustanovenia vylučujúce 1) vznik pracovného pomeru vo verejnej službe 2) maximálnu hranicu dvoch pracovných dní týždenne 3) dočasnosť funkcie (článok 1 ods. 3 legislatívneho dekrétu č. 116/2017).
- 12 Žiadosť o účasť v hodnotiacom konaní na účely potvrdenia vo funkcii vedie podľa zákona bez ohľadu na výsledok tohto konania k zrieknutiu sa všetkých ďalších, predtým nadobudnutých práv. Zákon tiež stanovuje, že nepodanie žiadosti má za následok zánik služby honorárneho sudcu vo vzťahu k osobám, ktoré túto službu vykonávali viac ako štyri roky, s nárokom na náhradu podľa počtu odpracovaných rokov.
- 13 Po potvrdení pani g.o. vo funkcii ministerstvo navrhlo, aby sa spor vyhlásil za ukončený. Pani g.o. s týmto návrhom nesúhlasila a vnútroštátnemu súdu navrhla, aby vo veci vyššie uvedeného zrieknutia sa predtým nadobudnutých práv, ku ktorému dochádza zo zákona, podal návrh na začatie konania o súlade právnych

predpisov z dôvodu porušenia viacerých ustanovení Ústavy Talianskej republiky vo vzťahu k doložke 5 bodu 1 rámcovej dohody o práci na dobu určitú, uzavretej 18. marca 1999, ktorá je prílohou k smernici Rady 1999/70/ES z 28. marca 1999.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 14 Vnútroštátny súd považuje na jednej strane za vhodné predložiť do pozornosti Súdneho dvora problematiku, ktorej sa týka prvá prejudiciálna otázka, a to vzhľadom na priamy účinok článku 31 ods. 2 Charty a článku 7 smernice 2003/88 (pozri rozsudok z 9. novembra 2023, Keolis Agen, spojené veci C-271/22 až C-275/22, ECLI:EU:C:2023:834), článku 47 ods. 1 Charty a doložky 4 rámcovej dohody o práci na dobu určitú (pozri rozsudok z 15. apríla 2008, Impact, C-268/06, ECLI:EU:C:2008:223; ďalej len „rozsudok Impact“), z ktorého vyplýva právomoc/povinnosť vnútroštátnych súdov neuplatniť vnútroštátne právne predpisy, ktoré tomuto priamemu účinku odporujú. Na druhej strane, s ohľadom na primeranú dĺžku súdneho konania považuje uvedený súd za vhodný návrh na začatie prejudiciálneho konania v súvislosti s doložkou 5 bodom 1 rámcovej dohody o práci na dobu určitú – hoci nemá priamy účinok (pozri rozsudok Impact) – pretože odpoveď na túto otázku by uľahčila posúdenie potreby obrátiť sa na Corte costituzionale (Ústavný súd, Taliansko) s návrhom na začatie konania o súlade neuplatneného vnútroštátneho ustanovenia s Ústavou.
- 15 Vnútroštátny súd uvádza, že má vedomosť o prebiehajúcom konaní o porušení povinnosti, ktoré začala Komisia vo veci talianskej právnej úpravy vzťahujúcej sa na honorárnych sudcov alebo prokurátorov prostredníctvom zaslania formálnej výzvy Taliansku z 15. júla 2021, po ktorej nasledovala ďalšia formálna výzva z 15. júla 2022 (po nadobudnutí účinnosti právnej úpravy, ktorá je predmetom tohto návrhu) a odôvodnené stanovisko zo 14. júla 2023.
- 16 Vnútroštátny súd zastáva tiež názor, že konanie v prejednávanej veci sa čiastočne týka inej otázky než konanie vo veci C-548/22, ktoré prebieha na Súdnom dvore, pričom považuje za vhodné poskytnúť Súdnemu dvoru viac skutkových a právnych informácií o právnom postavení honorárnych sudcov v Taliansku.

O kvalifikácii pani g.o. ako „pracovníčky“ v zmysle práva Únie
- 17 Vzhľadom na zásady, ktoré vytýčil Súdny dvor najmä v rozsudkoch UX a PG, zastáva vnútroštátny súd názor, že pani g.o. plnila v rámci vykonávania funkcie honorárnej sudkyne na Tribunale (všeobecný prvostupňový súd) reálne a skutočné, nielen okrajové pracovné povinnosti, a to s prihliadnutím na preukázanú produktivitu, pokiaľ ide o rozhodnutia a počet pojednávaní, ako aj na charakter a štruktúru náhrad určených pre honorárnych sudcov, ktoré nemožno v žiadnom prípade považovať len za náhradu vynaložených výdavkov, ale aj z hľadiska povahy a množstva úzko súvisia s odvedenou prácou.

- 18 Vzťah, ktorý spájal pani g.o. s Ministerstvom spravodlivosti do 13. decembra 2022, bol navyše na dobu určitú: pôvodne bola vymenovaná do funkcie na tri roky, pričom neskôr nasledovali opätovné vymenovania na štvorročné obdobia, až do výsledku konania o potvrdení vo funkcii podľa článku 29 d.l.gs. č. 116/2017. Aj v predmetnom prípade bol preto koniec daného vzťahu „vymedzený objektívnymi podmienkami, ako napríklad určitým dátumom, splnením určitej úlohy alebo určitou udalosťou“ (rozsudok UX, bod 131).
- 19 Na základe uvedených skutočností považuje vnútroštátny súd kvalifikáciu pani g.o. ako „pracovníčky“ na účely uplatnenia článku 7 smernice o pracovnom čase a ako „pracovníčky na dobu určitú“ na účely uplatnenia rámcovej dohody za správnu.
- 20 Z článku 7 smernice o pracovnom čase, ktorým získava konkrétnu podobu právo zakotvené v článku 31 ods. 2 Charty, vyplýva nárok na platenú dovolenku – prinajmenšom v trvaní štyroch týždňov ročne – ktorého sa môže pani g.o. priamo dovoliavať (pozri rozsudok z 9. novembra 2023, Keolis Agen, spojené veci C-271/22 až C-275/22, bod 28).
- 21 Z doložky 4 bodu 1 rámcovej dohody vyplýva zákaz rozdielneho zaobchádzania v súvislosti s pracovnoprávnymi podmienkami pani g.o. voči porovnateľným stálym pracovníkom, pokiaľ na odlišné zaobchádzanie neexistujú objektívne dôvody.
- 22 Vnútroštátny súd, rovnako ako prvostupňový súd, naopak vylučuje existenciu „zamestnaneckého vzťahu“ podľa vnútroštátneho práva, ktorý umožňuje prístup k širšej a všeobecnejšej škále ochrany, než je ochrana priznávaná právom Únie (napríklad pokiaľ ide o ukončenie pracovného pomeru), na ktorú sa ďalej vzťahuje vnútroštátna právna úprava.

Odmeňovanie

- 23 Na základe niektorých hľadísk, ktoré preskúmal Súdny dvor v rozsudku PG (body 42 a 53) vo veci porovnateľnosti talianskych zmierovacích sudcov s bežnými sudcami a existencie objektívnych dôvodov rozdielneho zaobchádzania súvisiacich najmä s rozdielmi v kvalifikácii a pracovných povinnostiach a v spôsobe prístupu k funkcii, vnútroštátny súd usudzuje, že pani g.o. nemožno z hľadiska odmeňovania porovnávať s bežnými sudcami.

Dovolenka

- 24 Vnútroštátny súd poznamenáva, že medzi účastníkmi konania niet sporu o tom, že pani g.o. nevedla v období súdnych prázdnin každoročne (od 1. do 31. augusta) nijaké pojednávanie a vzhľadom na skutočnosť, že bežná činnosť Tribunale (všeobecný prvostupňový súd) bola v tom období zo zákona prerušená, ho ani viesť nemohla. Rovnako je nesporné, že až do potvrdenia vo funkcii 13. decembra 2022 pani g.o. nepoberala za vyššie uvedené obdobie odmenu. Táto skutočnosť je

sama osebe v rozpore s právom na dovolenku, ktoré sa pani g.o. priznáva ako „pracovníčke“.

- 25 Keďže dve dotknuté práva (právo na dovolenku a právo na odmenu za dovolenku) treba považovať za neoddeliteľne spojené, od práva na zaplatenie odmeny za obdobie dovolenky sa nemožno pri prebratí práva Únie do vnútroštátneho práva odchyliť. Článok 7 smernice o pracovnom čase totiž nepatrí medzi ustanovenia, z ktorých táto smernica výslovne povoľuje výnimky. Nárok na zaplatenie odmeny počas obdobia dovolenky stanovený právom Únie má preto záväzný charakter. Toto právo má ako zásada sociálneho práva Únie osobitný význam a nemožno ho vykladať reštriktívne (napr. rozsudky z 22. apríla 2010, Zentralbetriebsrat der Landeskrankenhäuser Tirols, C-486/08, ECLI:EU:C:2010:215 a z 20. júla 2016, Maschek, C-341/15, ECLI:EU:C:2016:576).
- 26 Vnútroštátny súd odkazuje na judikatúru Súdneho dvora, najmä na rozsudok PG (body 53 a 54), v ktorom Súdny dvor preskúmal právo na dovolenku zmierovacích sudcov aj v kontexte „pracovnoprávnych podmienok“ vo vzťahu k rozdielnemu zaobchádzaniu s bežnými sudcami, pričom dospel v podstate k záveru, že rôzne okolnosti týkajúce sa vymenovania, požadovanej kvalifikácie a pracovných úloh nie sú vhodnými skutočnosťami, ktoré by odôvodňovali aj rozdielne zaobchádzanie, pokiaľ ide o platenú dovolenku.
- 27 Uvedený vnútroštátny súd zastáva názor, že neexistuje reálna potreba rozlišovať dĺžku dovolenky bežných sudcov a honorárnych sudcov, pričom pri oboch uvedených kategóriách sudcov je primerané, aby dĺžka dovolenky zodpovedala počtu dní, počas ktorých je bežná činnosť súdov prerušená. Vnútroštátny súd tiež poznamenáva, že d.lgs. č. 116/2017 z tohto hľadiska stanovil, že honorárni sudcovia v dovolenkovom období nepracujú, pokiaľ to nevyžadujú osobitné úradné potreby (článok 24), hoci od okamihu zmeny dočasného pracovného pomeru na stály pracovný pomer (článok 29) poberajú príslušnú odmenu aj za uvedené obdobie.
- 28 Vnútroštátny súd ďalej poznamenáva, že pred nadobudnutím účinnosti článku 29 d.lgs. č. 116/2017 a pred podaním žiadosti o potvrdenie vo funkcii do dosiahnutia veku 70 rokov, ktorá vedie k zrieknutiu sa všetkých predchádzajúcich práv, mala pani g.o. ako „pracovníčka“ a „pracovníčka na dobu určitú“ právo na čiastočné vyhovie jej návrhu. Konkrétne išlo o časť návrhu týkajúcu sa zaplatenia odmeny za obdobie od 1. do 31. augusta každého roku, v ktorom reálne čerpala dovolenku za kalendárny rok. Na účely posúdenia Súdneho dvora vnútroštátny súd poukazuje na to, že návrh, ktorému možno vyhovieť, sa netýka „náhrady za nevyčerpanú dovolenku“, ktorú nemožno speňažiť do skončenia pracovného pomeru, ale odmeny za dovolenku, ktorá bola nesporne vyčerpaná v období súdnych prázdnin (v medziach premlčania).

Ochrana súvisiaca so sociálnym zabezpečením a dôchodkovým poistením

- 29 Napadnutým rozsudkom sa zamietol návrh pani g.o. týkajúci sa určenia je práva na ochranu vo veci sociálneho zabezpečenia, v rámci ktorého sa domáhala, aby sa ministerstvu uložila povinnosť odvieť príslušným subjektom odvody na sociálne zabezpečenie a dôchodkové poistenie, ako aj nahradiť škodu vyplývajúcu z nezaplatenia odvodov, pretože predpokladom takéhoto práva by bolo potvrdenie vzniku verejnej služby vo vzťahu k ministerstvu, čo v danom prípade nebolo predmetom návrhu.
- 30 V súvislosti s rozsudkom PG vnútroštátny súd pripomína, že doložka 4 rámcovej dohody: 1. vedie k neprípustnosti „vylúčení[a]... akejkoľvek formy sociálnoprávnej ochrany a podpory pre zmierovacích sudcov“ (bod 53), 2. bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá nestanovuje žiadny nárok zmierovacieho sudcu, ktorého možno kvalifikovať ako pracovníka na dobu určitú, na využívanie systému sociálnoprávnej ochrany a podpory závislého od pracovného pomeru, aký je stanovený pre riadnych sudcov, ak je dotknutý honorárny sudca v situácii porovnateľnej so situáciou riadneho sudcu (bod 54).
- 31 Vzhľadom na to, že doložka 4 ods.1 rámcovej dohody je nepodmienená a dostatočne presná na to, aby sa na ňu mohol odvolávať jednotlivец pred vnútroštátnym súdom (rozsudok Impact, bod 2 výroku), vnútroštátny súd má povinnosť odstrániť diskriminačné zaobchádzanie, ak sa to od neho požaduje, a to aj po neuplatnení príslušných vnútroštátnych predpisov.
- 32 Vnútroštátny súd v každom prípade poznamenáva, že pani g.o. sa poskytovalo sociálne zabezpečenie a dôchodkové poistenie z „Cassa Forense“ aj v súvislosti s činnosťou honorárnej sudkyne: táto forma ochrany vo veci sociálneho zabezpečenia je povinná a vyplýva zo zápisu pani g.o. do zoznamu advokátov advokátskej komory.
- 33 Zápis do advokátskej komory a teda podriadenie sa sociálnemu zabezpečeniu, ktoré poskytuje „Cassa Forense“, záviselo od rozhodnutia pani g.o. zameraného na to, aby mohla popri činnosti honorárnej sudkyne ďalej vykonávať advokátsku prax. Takáto možnosť je pre bežných sudcov úplne vylúčená.
- 34 Preto vzhľadom na to, že pani g.o. sa poskytlo a bude sa poskytovať istá forma ochrany vo veci sociálneho zabezpečenia v súvislosti s činnosťou honorárnej sudkyne, vnútroštátny súd zastáva názor, že rozdiel medzi podmienkami tejto ochrany a podmienkami poskytovanými bežným sudcom treba považovať za opodstatnený s ohľadom na skutočnosť, že honorárni sudcovia, ktorí sa rozhodnú zostať zapísaní v advokátskej komore, a teda v „Cassa Forense“, môžu na rozdiel od bežných sudcov ďalej vykonávať advokátsku prax.

O prvej otázke: pochybnosti týkajúce sa zlučiteľnosti straty odmeny za dovolenku za obdobie pred potvrdením vo funkcii s právom Únie, najmä s doložkou 4 rámcovej dohody o práci na dobu určitú

- 35 Vnútroštátny súd zastáva názor, že článok 29 ods. 5 d.lgs. č. 116/2017 v podstate viedol k tomu, že pani g.o. stratila v dôsledku podania žiadosti o pokračovanie vo výkone funkcie honorárnej sudkyne, ktorú vykonávala od roku 2001, zo zákona svoje práva. Ak by totiž pani g.o. nepožiadala o potvrdenie vo funkcii, jej služobný pomer na dobu určitú by nebolo možné ďalej predĺžiť, pričom ani počas zostávajúceho obdobia na dobu určitú by nepoživala ochranu poskytovanú na účely zrovnoprávnenia so stálymi pracovníkmi. S cieľom získať prístup k budúcej ochrane sa preto pani g.o. musela zriecť predchádzajúcej ochrany. Vnútroštátny súd preto žiada Súdny dvor, aby rozhodol o zlučiteľnosti straty vyššie uvedených nezrušiteľných práv výmenou za priznanie týchto práv na budúce obdobie.
- 36 Rovnako nemožno poprieť, že uvedeným legislatívnym zásahom získala dotknutá pracovníčka okrem ochrany výlučne na budúce obdobie aj zmenu jej dočasného pracovného pomeru na stály pracovný pomer. Právna úprava sporná v prejednávanej veci však na rozdiel od prípadov, ktorými sa Súdny dvor zaoberal v rozsudkoch Mascolo a Rossato, úplne vylučuje práva nadobudnuté počas platnosti každej jednotlivej zmluvy na dobu určitú, najmä právo na odmenu za dovolenku čerpanú počas služby vykonávanej ako pracovník na dobu určitú, a to pokiaľ ide o čas prijatia tohto pracovníka do pracovného pomeru na dobu neurčitú.
- 37 Napokon strata práva konať s cieľom získať ochranu zaručenú doložkou 4 rámcovej zmluvy a článkom 7 smernice o pracovnom čase, ku ktorej dochádza zo zákona od okamihu prijatia pracovníka do pracovného pomeru na dobu neurčitú, vyvoláva pochybnosti aj v súvislosti s právom na účinný prostriedok nápravy na ochranu práv zaručených právom Únie podľa článku 47 Charty. Vnútroštátny súd navyše poznamenáva, že článok 29 d.lgs. č. 116/2017 nadobudol účinnosť počas prejednávania veci samej, po vyhlásení rozsudku Súdneho dvora vo veci PG, s ohľadom na ktorý mala pani g.o. konkrétne očakávania, že odvolací súd čiastočne vyhovie jej návrhu.
- 38 Predmetný legislatívny zásah možno chápať ako legislatívnu zmenu s retroaktívnymi účinkami, spôsobilú určiť výsledok súdneho konania, ktorého účastníkom je štát (zastúpený Ministerstvom spravodlivosti), a to práve v prospech štátu (návrhu pani g.o. týkajúcemu sa obdobia pred zmenou jej dočasného pracovného pomeru na stály pracovný pomer nie je viac možné vyhovieť). V takom prípade vznikajú pochybnosti o zlučiteľnosti predmetného opatrenia (čiže odňatia predchádzajúcich práv), ktoré podľa všetkého nemožno odôvodniť inými účelmi než obmedzením verejných výdavkov, so zásadami spravodlivého procesu. Uvedené vyplýva aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva v súvislosti s článkom 6 EDLP a s rozporom medzi týmto článkom a retroaktívnou právnou úpravou ovplyvňujúcou výsledok súdneho sporu, ktorého účastníkom je štát, v prípade, že neexistujú naliehavé dôvody všeobecného

záujmu iné než potreby verejných financií (pozri ESĽP, Azienda Agricola Silverfunghi S.a.s. a iní v. Taliansko, sťažnosti č. 48357/07 a ďalšie, rozsudok z 24. júna 2014). Článok 47 Charty, rovnako ako článok 6 EDĽP, totiž poskytuje ochranu právu na spravodlivý proces a rovnosť zbraní, pričom ho možno vykladať aj so zreteľom na uvedený článok 6, keďže z článku 52 Charty vyplýva, že, v rozsahu, v akom táto charta obsahuje práva, ktoré zodpovedajú právam zaručeným v EDĽP, je zmysel a rozsah týchto práv (prinajmenšom) rovnaký ako zmysel a rozsah práv ustanovených v uvedenom dohovore.

O druhej otázke: o postupe zmeny dočasného pracovného pomeru na stály pracovný pomer ako opatrení zameraného na sankcionovanie zneužívania opakovaného uzatvárania pracovných pomerov na dobu určitú

- 39 Vnútroštátny súd má pochybnosti aj o vhodnosti postupu zmeny dočasného pracovného pomeru na stály pracovný pomer z hľadiska splnenia povinností, ktoré členským štátom stanovuje doložka 5 rámcovej dohody. Uvedený súd poznamenáva, že pani g.o. vykonávala službu viac ako dvadsaťjeden rokov prostredníctvom opakovaného vymenúvania do funkcie na dobu určitú. V rozsudku PG (v rámci ktorého Súdny dvor neskúmal konanie o potvrdení vo funkcii podľa článku 29 d.lgs. č.116/2017) sa uvádza, že „doložka 5 bod 1 rámcovej dohody o práci na dobu určitú, uzavretej 18. marca 1999, ktorá sa nachádza v prílohe smernice 1999/70, sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej môže byť pracovný pomer na dobu určitú opakovane obnovený najviac trikrát po sebe, vždy na štyri roky, pričom celkové prípustné obdobie jeho platnosti nepresiahne šesťnásť rokov, a ktorá nestanovuje možnosť sankcionovať účinným a odstrašujúcim spôsobom zneužívajúce obnovenie pracovného pomeru“.
- 40 Predmetný postup zmeny dočasného pracovného pomeru na stály pracovný pomer je zamýšľaný ako nápravné opatrenie v reakcii na podnety Európskej komisie, a to aj v nadväznosti na rozsudok UX. Ak by predmetný postup spĺňal parametre uvedené Súdny dvorom na účely súladu s rámcovou dohodou, predstavoval by „účinné opatrenie, ktoré zabráni, prípadne sankcionuje zneužívanie používania po sebe nasledujúcich pracovných zmlúv na dobu určitú“ (rozsudok zo 7. marca 2018, Santoro, C-494/16, ECLI:EU:C:2018:166, na ktorý sa odkazuje v rozsudku PG).
- 41 V prípade nepotvrdenia vo funkcii sa stanovuje zaplatenie náhrady (podľa okolností vo výške 2 500 eur alebo 1 500 eur pred zdanením za každý odpracovaný rok). Možno preto predpokladať, že zneužívanie opakovaného uzatvárania pracovných pomerov na dobu určitú sa sankcionuje buď potvrdením vo funkcii do dosiahnutia veku sedemdesiat rokov alebo vyplatením náhrady.
- 42 Neúspešný výsledok hodnotiaceho konania a prijatie náhrady, rovnako ako úspešné absolvovanie tohto konania a potvrdenie vo funkcii, majú v každom prípade za následok zrieknutie sa všetkých práv vyplývajúcich z predchádzajúcej

honorárnej služby vrátane práva na platenú dovolenku, ktoré je predmetom skúmania v rámci prvej otázky.

43 V súvislosti s hodnotiacim konaním podľa článku 29 ods. 4 d.lgs. č. 116/2017 preto vznikajú dve pochybnosti:

1. Má hodnotiace konanie, ktoré sa môže skončiť potvrdením alebo nepotvrdením vo funkcii, dostatočne určitý, nenáhodný alebo nepredvídateľný charakter na účely zmeny príslušného vzťahu, t. j. taký charakter, aby slúžilo ako sankcia za zneužívanie opakovaného uzatvárania pracovných pomerov na dobu určitú;

2. V prípade záveru, že hodnotiaci postup má dostatočne určitý charakter, pretože pri nepotvrdení vo funkcii sa v každom prípade predpokladá zaplatenie náhrady, možno predmetné opatrenie ako celok považovať za sankciu dostatočne ráznej a odradzujúcej povahy za zneužívanie pracovných pomerov na dobu určitú, a to vzhľadom na skutočnosť, že vedie k zrieknutiu sa všetkých predchádzajúcich práv?

44 Vnútroštátny súd si je vedomý toho, že je jeho úlohou, aby posúdil, či vyššie uvedené ustanovenia vnútroštátneho práva predstavujú primerané opatrenie na predídenie a, pokiaľ je to vhodné, potrestanie zneužívania opakovaného uzatvárania pracovných zmlúv alebo pracovných pomerov na dobu určitú; vnútroštátny súd však poznamenáva, že Súdny dvor môže v rámci rozhodnutia o návrhu na začatie prejudiciálneho konania poskytnúť vysvetlenia, ktorých cieľom je usmerniť vnútroštátny súd pri jeho posúdení (rozsudok Mascolo, body 82 a 83).